

PINAR SELEK
Cümbüşcü Karıncalar

PINAR SELEK 8 Ekim 1971'de İstanbul'da doğdu. Notre Dame de Sion Fransız Kız Lisesi'ni ve Mimar Sinan Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nü bitirdi. Aynı üniversitede sosyoloji yüksek lisansını, Strasbourg Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde doktoraasını tamamladı. Halen Nice Sophia Antipolis Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışıyor. Tahakküm mekanizmaları, toplumsal cinsiyet, göç ve toplumsal hareketlerle ilgili araştırmalarını URMIS laboratuvarında sürdürüyor. Sokak çocuklarıyla ve dışlanmış gruplarla birlikte yaptığı çalışmalarla da biliniyor. Özellikle savaş karşıtı ve feminist hareket içinde faaldir. Yayımlanmış kitapları: *Ya Basta - Artık Yeter* (1996, Belge Yayınları) (çeviri-derleme), *Maskeler Süvariler Gacılar - Ülker Sokak: Bir Dışlanma Mekanı* (1. baskı, 2001, Aykırı Yayınları; 2. baskı, 2007, Ayizi Yayınları), *Barışamadık* (2004, İthaki Yayınları), *Su Damlası* (2008, Özyürek Yayınları), *Yeşil Kız* (2009, Özyürek Yayınları), *Sürüne Sürüne Erkek Olmak* (2008, İletişim Yayınları), *Yolgeçen Hanı* (2011, İletişim Yayınları). *Yeşil Kız* Fransızcaya, *Sürüne Sürüne Erkek Olmak* Almanca ve Fransızcaya, *Yolgeçen Hanı* Almanca, Fransızca ve İtalyanca, yazarın *Parce qu'ils sont Armeniens* (Liana Levi, 2015) kitabı ise İtalyanca, Almanca ve Ermeniceye çevrildi.

Ayrıntılı bilgi için www.pinarselek.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

İletişim Yayınları 2627 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 451

ISBN-13: 978-975-05-2427-1

© 2018 İletişim Yayıncılık A. Ş. (1. Basım)

1. BASKI 2018, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Funda Şenol Cantek

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Onat Özlü

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3
Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

PINAR SELEK

Cümbüşçü Karıncalar

BİRİNCİ BÖLÜM

YOLLAR, DEHLİZLER, MASALLAR

Mavi

Katy'nin günlüğü
14 Mart, 20..

Tren sesi beni hep eski zaman filmlerine götürür. Ayrılıklı, kavuşmalı, ağır temposuyla insanı hafifleten melodramlara. Rayların üzerinde akarken, kendimi açık hava sinemasındaki dev perdenin içinde gibi hissederim. Mavi'yle karşılaşınca bu hissim gerçek oldu. Mavi Tren'de. Şimdi, filmin içinden yazıyorum. Nice'le Paris arasında gidip gelen gece treni, beni senaryosunu okumadığım, müziğini tanımadığım, oynarken keşfedeceğim bir kurgunun içine götürüyor, çuf çuf. Sanki buradan hiç çıkamayacak gibiyim. Eski zaman aşkları gibi. Kalbim bu yüzden güp güp atıyor. Güp güp, çuf çuf.

Başkahramanın tahta bilezikleri var. Kalın. Incecik bileğinden kemikli dirseğine doğru uzanan. Kıvrım kıvrım her biri. Çılgılık çılgılık. Tuhaf. Geçmiş bir dehşetin izi gibi dudağıma yapışan eğreti kıvrımla aynı. Ağzının ve bileziklerinin kıvrımları dağınık. Bu tuhaf güzelliği nereden geliyor? Dağınık tatlılığı. Dağıtan... Eğreti kıvrımlarına, kalemlerle çizilmiş gibi düzgün

kaşlarına, kara saçlarını ha bire avuçlamaya çalışan minicik ellerine baktım. Belki de gözleri... Yok ama, bakamadım gözlerine. Nedense. Diyorum ya, dağıldım. Kocaman trenin küçük vagonunda yalnızız ikimiz. Biraz evvel, yataklara geçmeden, elime günlüğümü almadan önce, karşılıklı oturuyorduk pencere kenarında.

“İyi ki çok kimse yok... Birinci mevki tabii,” deyiverdim.

“Gece trenleri, az kişi olunca lüks otel gibi.”

Kadife sesli. Altın nefesli. Şarkı söylüyor mu acaba? Gizli bir Billy Holiday? Artık bu tuhaf kadını alacak sahici caz kafeler yok ki.

Gözlerim karşımdaki güzel çekirgenin siyah pantolonunu, siyah gömleğini, incecik boynundan sarkan kırmızı eşarabı, minik ayaklarını saran kırmızı ayakkabıları hızla taradı. Düzgün kaşlı, dağınık dudaklı bu kadının tatlılığı karşısında gülümseyiverdim birden.

“Birkaç durak daha var. Belki binen olur,” dedim kendi kırık sesime şaşırarak. Kırık ses güldürdü kara kaşlı kadını. Tuhaf kıvrımları yukarı doğru aktı. Eğri yapraklar gibi.

“Bundan sonra pek kimse birinci mevki yataklı vagona binmez.”

Sessizlik. Trenin gümbürtüsü. Sadece o. Beraber dinledik.

Dayanamadım:

“Nice’te büyüdüm ben. Şimdi Paris’te yaşıyorum. Gazeteciyim. Sık sık huzurevindeki babamı ziyaret için Nice’e gidiyorum.”

Cevap vermedi yol arkadaşım. Takur tukur.

“Her geldiğimde, çalıştığım Devasa Haber dergisi için bir röportaj yapıyorum. Büyük sanatçılarla, ünlü artistlerle, politikacılarla. Ünlü olmayı hak edenlerle bir de.”

Derginin adını duyunca bile yüzünde bir esinti olmadı. Keşke konuşsaydı. “Hak edenler kimler? Kim veriyor o hakkı? Kim ünlü olmak istiyor? Niye istiyor?” En azından bu soruları sorsaydı, o zaman filmin senaryosu değişirdi belki. Ama sustu.

Tak tuk...

İçlerine dalamadığım, kıyısına bile yaklaşamadığım gözlerin üzerime dikildiğini hissettim. Bakamadım. Bekledi inadına. Niye peki? Ne diye? Amaan, yat aşağı. Ne konuşuyorsun tanımadığın insanlarla. Dinlenmen lazım.

“Nice’e inerken gökyüzü şekil değiştiriyor. Renkleniyor. Mavi-yeşil bir hafiflik salınıyor atmosfere. Gevşiyor insan. Hangi mevsim olursa olsun.”

Ne güzel dedi. Dedi ama ben gevşemiyordum. Nice’e her dönüşümde, içimi kof bir zafer duygusu kaplıyordu. Kof değil belki ama nedenini, neye işaret ettiğini anlamadığım, içini dolduramadığım bir galibiyet hissi. Babama karşıydı muhtemelen. Gerçi o sıralarda, kazanan da kaybeden de yoktu. Sadece güç dengesinde ağırlığım artıyordu yavaş yavaş. Yok yok, hızla.

“Güneyde doğup büyüyenler, uzaklara göçseler bile geri dönüyorlar hep. Deniz mi, güneş mi, mavi mi...”

“Mavi bence. En son geçen ay, yani şubatla geldim. Hava biraz soğuktu ama güneşliydi gökyüzü. Şimdi bahar geliyor, içim kıpır kıpır.”

Yaptığım son iki röportajı anlattım nedensizce. Biri Amerikalı ünlü bir piyanistle, diğeri Nice’te okula devam etmeye çalışan ama bir türlü ünlenemeyen genç bir ressamla.

Derken kırmızı eşarplı, kırmızı ayakkabılı kadın başladı hafif hafif konuşmaya. “Nice sürgünlerin, sanatçıların sığınağı,” dedi. Rosa Bonheur’dan girdi, Elsa Triolet’dan çıktı. Aragon’dan bahsedecek mi derken Niki de Saint Phale’in birkaç anısını anlattı. Charlotte Salomon’a geçince sesi dalgalandı. Cesaret aldım bu dalgadan. Sanki kapı açıldı, sur yıkıldı. “Pek kültürlü. Öğretim üyesi mi acaba? Daha çok yazar tipi var. Yok yok, caz şarkıcısı. Küçük, salaş bir barda.”

“Nice’i iyi biliyorsunuz. Niceli misiniz? Orada mı yaşıyorsunuz?”

Cevap vermedi. Meslek hastalığım nüksetti, ısrar ettim. Kendimden bahsederek onu konuşurmaya çalıştım:

“Yoksa Paris’te mi? Ben on beş yıldır oradayım. Liseyi bitirince gittim. Uzun hikâye. Üniversite, sonra iş... Adım Katy. Çocukken beni Catherine diye çağırırlardı. Kısaltmak yasaktı. Babam...”

“Babanız yalnız mı burada?”

Benim soruma cevap yoktu ama sorular banaydı. Biliyordum, onu konuşurmak için önce benim anlatmam lazımdı. Mümkün müydü bu? Nasıl anlatılırdı bu gri hayat?

“Evet yalnız. Ama benim... dediğim gibi, maviye ihtiyacım var.”

Ne saçmalıyordum? Filmin tam ortasındaydım gerçekten. Yönetmenin istediği replikler ağızımdan dökülüyordu:

“Nice’e yaklaştığımda atmosfer Paris’in tozlarını emiyor. Griyi, beyazı, siyahı...”

Tık tık tık... Trenin anlayışlı şarkısı. Karşımdakinin bana baktığını hissettim. Emin olamadım. Nasıl olacaktım? Hâlâ kaçıyordum kara kaşların altındaki gözlerden.

“Gri, beyaz, siyah güzeldir ama.”

Ayakkabılarını gözlerimle işaret ederek “Bir de kırmızı... Kırmızı şarap ısmarlayayım mı size? Canım istedi birden. Kafeteryaya gidip geleyim,” dedim.

Dudakları açıldı yukarı doğru. Gözleri maviydi, kesin! “Hadi bak.” Bakamadım.

Beş dakika sonra küçük şişeler elimizde, yan yana oturup birbirimize gülümsüyorduk.

Tık tık... taka taku.

“Biliyor musun...” Senli benli konuşmaya başladı. “Nice’in rengi sadece mavi değil. Deniz ve gökyüzü dışında da hayat var. Kırılan renkler, buruşan umutlar, aksayan yürüyüşler, uçuşlar...”

“Şair misin yoksa sen?”

“Yok canım.”

“Adın ne?”

“Mavi”

Gözlerine baktım sonunda Mavi'nin. Siyahtı. Simsiyah.